

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№5

2026 MAY

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, may.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afrovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modellashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 – Makroiqtisodiyot
08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 – Ekonometrika va statistika
08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 – Marketing
08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 – Menejment
08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

АДАПТИВНОЕ БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	10
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Исматуллаев Темур Равшан угли	
STERJEN KO'NDALANG KESIM YUZASI ELLIPS SHAKLIDAGI TRANSFORMATORNING QISQA TUTASHUV PAYTIDAGI MEKANIK ZO'RIQISHGA CHIDAMLILIGI	18
Bekishev Allabergen Yergashevich, Yakubova Dilfuza Kuanishovna, Saidova Nozima Akkulovna	
ВЛИЯНИЕ ДЕМОГРАФИЧЕСКОЙ ДИНАМИКИ НА РАЗВИТИЕ СФЕРЫ УСЛУГ: ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА.....	26
Мусаева Шоира Азимовна, Муйинжонов Хусейн Алишеревич	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ КОМПАНИЙ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	35
Габбарова Ильмира Володиевна	
BALAND BINOLAR FASADLARINI PARDOZLASH TEXNOLOGIYALARINI EKSPLOATATSION ISHONCHLILIK VA XIZMAT MUDDATINI UZAYTIRISH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH.....	41
Amirov Shavkat Rahmatullayevich	
ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОГО ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	48
Усманова Азиза Баходировна	
PEREGONDAGI HARAkatNI BOSHqARISH TIZIMLARINI MIKROPROTSESSORLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TUZILMAVIY SXEMASINI ISHLAB CHIqISH.....	53
Xujamkulov Eldor G'ayratjon o'g'li	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	62
Alimova Dilafro'z Tohir qizii	
HUDUDLAR KESIMIDA AHOLI O'SISHINING BANDLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	68
Xusniddinova Gulnoza Ulug'bek qizi	
QUYOSH FOTOELEKTRIK PANELLARI SAMARADORLIGIGA ATROF-MUHIT OMILLARI VA CHANGLANISHNING TA'SIRI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISHGA QARATILGAN INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR.....	67
Botirov Bozorbek, Iskandarova Charos, Avazov Jonibek, Sultonov Abror	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHNING HOZIRGI HOLATI TAHLILI ..	74
Rajapov Xayrulla Bekdurdiyevich, Sharipova Lobar Umrbek qizi	
INTERPOLATSION TIKLASH ALGORITMLARINING OCR ANIQLIGIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	82
Aliyev Nodirbek Hamidullo o'g'li	
IKORXONALARDA KORPORATIV BOSHqARUVNI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI VA INSTITUTSIONAL OMILLARI.....	89
Muxtorova Shaxlo Farxodovna	
O'ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARINI EKONOMETRIK PROGNOZLASH.....	101
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
KPI-BASED PERFORMANCE MANAGEMENT AND ITS IMPACT ON EMPLOYEE PRODUCTIVITY	106
Sultanova Kamila Mukhtorali kizi	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	

MHXS STANDARTLARIGA O‘TISH: KORXONALAR UCHUN AMALIY MUAMMOLAR VA YECHIMLAR	117
Eshniyazova Yulduz Yuldashbayevna	
TURMUSH FAROVONLIGINI BAHOLASHNING KO‘P O‘LCHOVLI USULLARI VA MEZONLARI	123
Turdikulova Moxira Maxmasharifovna	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY-IQTISODIY IMPERATIVLARI	127
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA RO‘Y BERISHI MUMKIN BO‘LGAN BAXTSIZ HODISALAR VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI	132
Dehqonov Oyatillo Mansurbek o‘g‘li, Abduraxmanov Abdurashid Ataxanovich	
VTULKA DETALINI ISHLAB CHIQRISHDA SHTAMPLASH TEXNOLOGIK JARAYONINI ISHLAB CHIQISH...	143
Abdullayev Fatxulla, Xasanov Kamoliddin, Yolg‘ashova Madina, Jo‘rayev Muhiddin	
JAHON MOLIYAVIY TIZIMINING TRANSFORMATSIYASI.....	147
Qobilova Nodira Qayumjon qizi, Normurodov X.E.	
KORXONALARDA “TEJAMKOR ISHLAB CHIQRISH” KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	151
Mamasoliyev G‘ayratbek Maxamadyusupovich	
HUDUDIY BARQARORLIKNI TA‘MINLASHDA MAHSULOT EKSPORTINI DIVERSIFIKATSIYALASH YO‘LLARI.....	156
Mamadjanova Tuyg‘unoy Axmadjanovna	
PAXTA-TO‘QIMACHILIK KLASSTERLARIDA ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ASOSIDA YUQORI QO‘SHILGAN QIYMATLI MAHSULOTLAR ULUSHINI KENGAYTIRISH	161
Yusupova Feruza Yo‘ldoshevna	
AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA MIKROLOYIHALARNING O‘RNI	166
Irgashev Anvar Farxodovich	
XALQARO KOMPANIYALARDA INNOVATSION BOSHQARUV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	173
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЦЕССА ДЕГРАДАЦИИ КОМПОНЕНТОВ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ МОДУЛЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ КЛИМАТИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ: ЛИТЕРАТУРНЫЙ ОБЗОР	178
Дыскин Валерий Григорьевич, Курбанов Юнус Муртаза угли, Жубаназаров Ринат Шапагат Улы	
RIVOJLANGAN DAVLATLARDA CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH TIZIMINING INSTITUTSIONAL ASOSLARI	184
O‘tbosarov Abrorbek Adxamjon o‘g‘li	
DAVLAT ORGANLARI VA TASHKILOTLARI ICHKI AUDITORLARINING PROFESSIONAL AXLOQ QOIDALARINI ISHLAB CHIQRISH.....	189
Xamidova Zarifa Urol qizi	
AUDIT JARAYONIDA DALIL OLISH VA UNING MUAMMOLARI	196
Ro‘zmetov Mansur	
O‘ZBEKISTONDA IJTIMOYIY TURIZMNI QO‘LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	200
Shaydulova Marjona Alisher qizi	
KORXONALARNING MOLIYAVIY HOLATINI IFODALOVCHI KO‘RSATKICHLAR VA ULARNING MOLIYAVIY TAHLILI AHAMIYATI.....	205
Rizoyev Farrux Hikmatilloevich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDA IQTISODIY SALOHİYATNI TAKOMILLASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH MASALALARI.....	210
Turaboev Ibroxim Ismoil o‘g‘li	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG‘DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	215
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ РЕФОРМ	225
Юсупов Зойиржон Ровшан угли, Жумаев Улуғбек Нодирбекович ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ КОМПАНИЙ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНЫХ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ.....	231
Тожалиев Шохрух Талип ўғли GAMES ARE A POWERFUL TOOL FOR IMPROVING LANGUAGE LEARNING	236
Kulakhmedova Gulnora Abdurahimovna O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARINING INNOVATSION XIZMATLARI ORQALI KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH	241
Azlarova Aziza Axrorovna AVTOMOBIL SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH JARAYONLARINI BOSHQARISH VA RISKLARNI KAMAYTIRISH MEKANIZMLARI.....	248
Marufxanov Davron Hasanovich O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING YANGI IMKONIYATLARI: 2026-YIL ISLOHOTLARI VA ISTIQBOLLARI.....	255
Isakjanova Saboxat Muhamedovna MINTAQA IQTISODIYOTI VA SANOATNING RIVOJLANISHI O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNING NAZARIY YONDASHUVLARI.....	263
Jalolova Muazzamxon Akbarjonovna DINAMIK NARX SHAKLLANTIRISHNI JORIY ETISHDA ASOSIY MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH YO'LLARI.....	268
Anvar Deberdiyev RAQAMLI XIZMATLARNING O'ZBEKISTON TASHQI SAVDO BALANSIDAGI O'RNI	272
Latipova Shaxnoza Maxmudovna, Normurodova Zuhra Orzimurod qizi TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	278
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna IQTISODIY TIZIMDA TADBIRKORLIK VA TADBIRKORLIK QOBILİYATIGA YANGICHA YONDASHUV.....	283
Tadjiev Bexzod Umidjanovich OTMNI MOLIYAVIY TA'MINLASHNING INNOVATSION MOLIYAVIY MODELARI.....	290
Tuxliyev Bozor Karimovich TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA TEXNOLOGIK TIZIMLARNI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	293
Abirova Nargizabonu TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATIDA INNOVATSION LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	298
Ro'ziyeva Maftuna Yusufovna OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA IQTISODIY KO'RSATKICHLAR DINAMIKASINING EMPIRIK TAHLILI	303
Sharipova Shahlo Istamovna METROLOGIYANING ILMIY-METODIK ASOSLARI VA UNING ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.....	308
Maxmudov Dostonbek Soyibjon o'g'li SANOAT KORXONALARIGA KIRITILGAN INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	312
Mirzakulova Risolat Musurmankulovna O'ZBEKISTONDA RAQAMLI DAVLAT BOSHQARUVI TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	317
Ibragimova Saodat, Mirhamidova Dilorom, Shagaipova Gulchehra	

OLIY TA'LIM BITIRUVCHILARI SONINING JISMONIY SHAXSLAR DAROMAD SOLIG'IGA TA'SIRI VA INSON KAPITALI ORQALI IJTIMOYIY XARAJATLARNI BOSHQARISH.....	323
Primova Nigora Ikrom qizi	
GLOBAL BIZNESDA INNOVATSIYALARNING ROLI: YANGI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHGA STRATEGIK YONDASHUVLAR	331
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ELEKTRON TIJORAT BILAN SHUG'ULLANUVCHI KORXONALARDA MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASI..	337
Aripov Ulug'bek Bahodirovich	
KICHIK BIZNESDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	341
Xakimov Akbar Anvarovich	
FOTOELEKTRIK TIZIM SAMARADORLIGIGA HARORAT, SOYALANISH VA DEGRADATSIYA OMILLARINING TA'SIRI.....	344
Majidova Maxliyo A'zam qizi	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG'DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	354
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	
STUDY OF THE INFLUENCE OF MEMBRANE REACTOR ON METHANE CONVERSION WITH WATER VAPOR AND CARBON OXIDE (IV).....	362
Umida Shabarova, Sugdiyana Abdurasulova	
ESG MANAGEMENT IN COMMERCIAL BANKS OF UZBEKISTAN: EVALUATION PRACTICES, KEY DETERMINANTS, AND STRATEGIC PRIORITIES.....	367
Sanemkhan Abdullaeva	
UMUMIY O'RTA TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MENEJMENTNING O'RNI VA AHAMIYATI	375
Boymirzayev Doniyorbek Anvarjon o'g'li	
PEDAGOGIK MAHORATNI OSHIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH ORQALI TA'LIM JARAYONINI TAKOMILLASHTIRADIGAN PLATFORMA ISHLAB CHIQLASH	379
Salomov Shokirjon, Boboyev Shavkat, Normamatov Xayriddin	
ПОВЫШЕНИЕ ОГНЕСТОЙКОСТИ МАТЕРИАЛОВ НА ОСНОВЕ ВТОРИЧНОГО ПОЛИЭТИЛЕНА.....	386
Назаров Феруз, Назаров Фарход, Ахмедова Фазилат, Элмуродов Элгез, Янгибоев Асадбек	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	391
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Rasulov Akmal Xurshid o'g'li	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	397
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
MADANIY MEROS OBYEKTLARINING TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDAGI STRATEGIK AHAMIYATI	403
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	407
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
XORAZM VILOYATINING IQTISODIY SALOHİYATI VA TRANSPORT INFRATUZILMASINING TARKIBI HAMDA JORIY HOLATI	411
Karimova Shaxnoza O'ktamovna	
TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	418
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ JOYLARIDA TURIZM XIZMATLARI INFRATUZILMALARINI RIVOJLANTIRISH	423
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
AKTIVLAR QADRSIZLANISHI XARAJATLARINING MOLIYAVIY VA SOLIQ HISOBOTLARIGA TA'SIRI.....	427
Jarimbetov Ajiniyaz Kurbanbaevich	

MUHANDISLIK GEOMETRIYASI VA KOMPYUTER GRAFIKASI FANLARINI O'QITISHDA MULTIMEDIA VA INTERAKTIV TEXNOLOGIYALARNING TA'LIM NATIJALARIGA TA'SIRI: AUDIO VA VIDEOTEKNOLOGIYALAR IXTISOSLIGI MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT.....	430
Utkirova Mamura Faxriddin qizi	
HUDUDIY TADBIRKORLIK TIZIMIDA INVESTITSION RESURSLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INSTITUTSIONAL VA EKONOMETRIK YONDASHUVLARI	436
Isakov Axmadali Esanbayevich	
MINTAQAVIY OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINING INNOVATSION RIVOJLANISHIGA INVESTITSION RESURSLARNING TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH	444
Abdunabiyev Sirojiddin G'anijon o'g'li	
XABAR ALMASHISHGA ASOSLANGAN MARKETINGDA ISTE'MOLCHILARNING SHAXSIY HAYOTINI KUTILMALARI	452
Raxmatova Sitora Shuxratjon qizi	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI OPTIMALLASHTIRISH VA SOG'LOM RAQOBAT MUHITINI SHAKLLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBALAR ASOSIDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT SEKTORINI INSTITUTSIONAL ISLOH QILISHNING QIYOSIY TAHLILI	461
Sharapov Umidjon Shavkatovich	
ZAMONAVIY SERVIS KOMPANIYALAR TANNARXINI ANIQLASHNING DOLZARB YO'NALISHLARI	471
Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
NAVOIY VILOYATINING TURISTIK OBYEKTUHLARI VA ULARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI REKREATSION TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI TAHLILI	477
Turayev Abduvoxid Kuldashovich	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	483
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TADBIRKORLIKNI RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich	
QORAKO'L TERI JINGALAKLARINING TAKRORLANMAS KO'RINISHI VA XUSUSIYATLARI	492
Hakimova Sh.Q., Azimov J.Sh., Farmonov F.F.	
YOSH TADBIRKORLARNING STARTAP LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI	497
Koriev Orif Azizovich	
HUDUDLARDA OLIY TA'LIM VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI YO'NALISHLARINI TAKOMILLASHTIRISH	502
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Karimov Chuxmor Abdirashidovich	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY HOLATI VA MOLIYAVIY NATIJALARI TAHLILI	507
Alimov Baxodir Batirovich	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISHNING IQTISODIY TAHLILI	513
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINING ROLI	516
Xodjimatom Maksudbek Ubaydullayevich	
MINTAQA TURIZM INDUSTRIYASINING IQTISODIY RIVOJLANISHI VA BOSHQARUV FAOLIYATLARI TAHLILI	520
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Ruziqulov Aziz Tuxtayevich	
TIJORAT BANKLARIDA FINTECH TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISH ORQALI MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNI TA'MINLASH: NAZARIY YONDASHUV VA ISTIQBOLLAR	526
Nazarova Shohista Tolmas qizi	
METALLARGA BOSIM OSTIDA ISHLOV BERISH JARAYONLARINI RAQAMLI MODELLASHTIRISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARI	531
Xasanov Kamoliddin Akmal o'g'li, Abdullayev Fatxulla Sagdullayevich, Diyorov Salohiddin Farhod o'g'li, Jalolov Jafar Jamol o'g'li	

XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA PUL MABLAG'LARI HISOBINI MHHS ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH: USLUBIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	537
Umurzakov Dilshodbek Xakimovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI YASHIRIN IQTISODIYOTNI AMALGA OSHIRISHGA UNDOVCHI OMILLAR.....	543
Bobojonov Azimjon Akmal o'g'li	
MINTAQANING INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	548
Maxmudov Jasurbek Ergashevich	
BUXORO TARIXIY MARKAZIDAGI MUZEY OBYEKTINING SIG'IM TAHLILI: FAYZULLA XO'JAYEV UY-MUZEYI TAJRIBASIDA.....	553
Odilova Muattar Akram qizi, Qilichov Muhridin Husniddin o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY VOSITALARDAN FOYDALANISHNING USTUVORLIKLARI.....	560
Turdiyeva Muqaddas Umarovna	
МОДЕЛЬ ЦИФРОВОГО ОБЪЕКТА ДЛЯ АНАЛИЗА КОМПЛЕКСНЫХ ЦИФРОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ОБЪЕКТОВ.....	565
Гулямов Шухрат, Шамсутдинова Винера, Караханова Алсу, Зайниддинова Зебинисо	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING MOLIYAVIY MEKANIZMLARI	571
Yuldoshov Otabek Jovli o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING XALQARO KAPITAL BOZORLARIGA INTEGRATSIYASI VA INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISH MEKANIZMLARI.....	576
Ortiqov Sidiqjon Xolmurodovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSH SALOHİYATNI SHAKLLANTIRISH VA RAQOBAT USTUNLIKLARINI TA'MINLASH MEKANIZMLARI	583
Asenbaeva Aydaygul, Toshqulova Aziza	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	587
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	591
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich	
SCENARIO-BASED ECONOMETRIC EVALUATION OF REAL INVESTMENT EFFICIENCY IN SMALL BUSINESS ACTIVITIES.....	601
Otajanov Umid Abdullayevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIY O'SISHNI RAG'BATLANTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	611
Iminoxunov Abduko'xor Abdivaitovich	
BANK 4.0 SHAROITIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING BANK BOSHQARUVI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	619
Boltayev Zokirjon Otanazarovich	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA SUV RESURSLARI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH USULLARI.....	622
Sapayev Azamat Rustamovich	
ФИСКАЛЬНЫЕ ПРАВИЛА В СРЕДНЕСРОЧНОМ БЮДЖЕТНОМ ПЛАНИРОВАНИИ.....	626
Е.М. Соң	
BUXORO VILOYATINING YALPI HUDUDIY MAHSULOT DINAMIKASI VA UNING TARMOQ TUZILMASIDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLAR TAHLILI	631
Raxmonqulova Nafisa Olimjonovna	
BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich	
BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich	

O'ZBEKISTONDA "O'ZSUVA'TA'MINOT" AJ TIZIMI KORXONALARINI "YASHIL" MOLIYALASHTIRISHNI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDA JALB QILINGAN XUSUSIY INVESTITSIYALAR DINAMIKASINING IQTISODIY TAHLILI	652
Risqibekova Nozimaxon	
WAYS TO REDUCING POVERTY BY INCREASING INCOME: INSTITUTIONAL AND SOCIO-ECONOMIC MECHANISMS	657
Muxammedov Jasurbek Oллоberdi ugli, Ganiyev Muhammadjon Khalilovich	
QURILISH KORXONALARIDA XARAJATLARNI KLASSIFIKASIYA QILISH VA HISOBGA OLISH TIZIMI	663
Toshimov Azizbek Hakimovich	
MARKAZIY OSIYO DAVLATLARIDA SUV RESURSLARIDAN OQILONA FOYDALANISH.....	667
Jobborov Elmurod Normo'minovich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK BIZNESNING HUDUDIY IQTISODIYOT RIVOJLANISHIDAGI O'RNI...	672
Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich	
HUDUDLARARO IQTISODIY NOMUTANOSIBLIK VA UNGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	677
Erkinova Dildora Ravshonbek qizi	
XORIJIY BANKLAR AMALIYOTIDA RISKLARNI VAHOLASH VA BOSHQARISH TAJRIBASI	683
Kudaybergenova Guzal Kuanishbayevna	
КОМПЛЕКСНЫЙ ПОДХОД К ПОВЫШЕНИЮ РАБОТОСПОСОБНОСТИ МЕТАЛЛОРЕЖУЩЕГО ИНСТРУМЕНТА ПРИ ОБРАБОТКЕ ТРУДНООБРАБАТЫВАЕМЫХ МАТЕРИАЛОВ.....	687
Желтухин Андрей Владимирович	
AUDITORLARNING PROFESSIONAL FIKR VA MULOHAZALARINI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO ILG'OR TAJRIBALARNING AHAMIYATI	694
Parpiyev Jaxongir Ilhomjonovich	
SOVUTGICH QURILMASIDAGI KONDITSIONERDAN AJRALIB CHIQUADIGAN ISSIQLIKDAN MAHSULOTLARNI QURITISHDA FOYDALANISH	699
Nuritov Ikrom, Ibojeva Sevinch, Sultonmurodova Xurinis	
ORGANISATIONAL BEHAVIOR IN ENTERPRISES AND ITS IMPACT ON MANAGEMENT DECISION-MAKING: A REVIEW OF THEORIES	704
Djumanov A.A.	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI VA DOLZARB MUAMMOLARI	714
Taniyev Mirzoxid Xurramovich, Mannabova Madina Sunnatillo qizi	
MILLIY GO'SHT CHORVACHILIGINING INNOVATSION RIVOJLANISHIDA TASHKILY-IQTISODIY OMILLAR VA ULARNING SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	721
Kushakov Faxriddin Baxtiyarovich	
KORXONANING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISHDA XARAJATLAR MONITORINGINING ROLI.....	731
Urmanbekova Iroda Farxodovna	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA KADRLAR TAYYORLASH VA DUAL TA'LIM TIZIMI RIVOJI.....	738
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	
YANGI O'ZBEKISTONDA GILAMCHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISH MAQSADLARI VA ISTIQBOLLARI....	741
Musayeva Shoirazimovna	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ЖЕНСКОГО ТРУДА НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ И ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ	746
Дониёрова Зухрабону Алишер кизи	
TRANSPORT LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING MAMLUKAT IQTISODIYOTI RIVOJIDAGI O'RNI	754
Abduxalikova Komila Abduxalikovna	

JAMOAT TRANSPORTI KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARINI AMALGA OSHIRISH USULLARI.....	758
Berdiyev Temur Azamatovich	
CHAKANA SAVDO KORXONALARIDA ELEKTRON TIJORAT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI.....	764
Safarov Baxtiyor Djurakulovich	
NAVOIY VILOYATI XATIRCHI TUMANIDA MAVJUD TURISTIK RESURSLARDAN ICHKI VA XALQARO TURIZMDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI	769
Turayev Abduvoxid Kuldashovich	
RAQAMLI PLATFORMALARNI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARNING INKLUZIVLIGINI OSHIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI.....	776
Azizbek Nusratov San'atillayevich	
MINERAL VA KIMYOVIY QO'SHIMCHALAR BILAN KOMPLEKS MODIFIKATSIYALASH ORQALI SEMENT MATRITSASI MUSTAHKAMLIGINI OSHIRISH.....	781
Turgaev Jambul Adilbaevich	
KICHIK BIZNES SOHASIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR TRANSFERINI TA'MINLASH OMILLARI VA ISTIQBOLLARI.....	787
Yodgorova Xalima To'liqinova	
WAYS TO IMPROVE PRICING POLICY MECHANISMS OF STATE-OWNED ENTERPRISES.....	792
Mavlonov Ozod Ulug'bekovich	
AN'ANAVIY VA SUN'IY INTELLEKTGA ASOSLANGAN BOSHQARUV TIZIMLARINING QIYOSIY TAHLILI (MS1H1 SERVO MOTORI MISOLIDA)	798
Pirmatov Nurali Berdiyevich, Egamov Akmal Mamarasulovich, Mamarasulov Nodir Akmal o'g'li	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BARQARORLIK VA LIKVIDLIKNI BOSHQARUV HISOBIGA INTEGRATSIYALASH: KO'RSATKICHLAR TIZIMI, PROGNOZLASH VA ERTA OGOHLANTIRISH MEXANIZMI.....	803
Xojiboyev Muxiddin Shodimuxamedovich	
TAYYOR MAHSULOT QADRSIZLANISHI HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISH: ISHCHI SCHYOTLARINI JORIY ETISHNING METODIK ASOSLARI.....	808
Babakulova Matluba Kurbannazarovna	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И МЕДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ СИСТЕМОЙ РАБОТЫ В МАХАЛЛЯХ.....	812
Kosimjonov Nozimjon Kozimjonovich	
MINTAQALARNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHIDA YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASINING AHAMIYATI: NAZARIY YONDASHUVLAR TAHLILI	815
Maxmudov Sobir Xudoyberdiyevich	
TURISTIK XIZMAT BOZORINING MOHIYATI, UNING VAZIFALARI VA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	821
Payazov Murod Maqsudovich, Salimova Mumtozbeqim Jahongir qizi, Shahnoza Xudoyberdiyeva Davlatovna	
CHIGITLI PAXTA TARKIBIDAN YOT ARALASHMALARNI AJRATISH UCHUN QO'LLANILADIGAN TEXNOLOGIYALAR.....	825
Bozorov Dilmurod Bahromjon o'g'li, Jakparov Oltinboy Rustamjon o'g'li	
FEMALE ENTREPRENEURSHIP AND GREEN INITIATIVES: A CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN	830
Abduxafizova Madinabonu Mirabbos qizi	
SOLIQ INSTRUMENTLARI ORQALI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	834
Akbarov Abdulhamid Akmal o'g'li, Ahrorqulov Jonibek Otabek o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHI KONSENTRATSIYASINING HUDUDIY TAHLILI: VILOYATLAR VA MAXSUS IQTISODIY ZONALAR BO'YICHA HERFINDAHL-HIRSCHMAN INDEKSI	839
Anvarxonov Abdulatifxon Jamshidxon o'g'li	

CHARM-POYABZAL SANOATI TARMOG'INING RIVOJLANISHI VA O'ZIGA XOS JIHATLARI TO'G'RISIDA.....	847
Azimova Feruza Payziyevna, O. Maxmudov	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOG'INING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA RESURS EHTIYOJLARI.....	852
Arziqulova Oybarchin Eshquvat qizi	
KADRLAR SALOHİYATINI OSHIRISHGA YO'NALTIRILGAN TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	858
Xo'jaqulov Bobur Rustam o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA KREDITLASH TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	864
Tajimuratova Nelufar Vays qizi	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BAHOLASHNING EKONOMETRIK MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	871
Normamatova Sitara Nozim qizi, Raxmanov Mexridin Sindarovich	
BAHOLANGAN RISKLARGA NISBATAN AUDITORNING HATTI-HARAKATLARI	876
A.Z.Avlokulov	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA DAVLAT SUBSIDİYALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA MOLIYAVIY HISOBOTDA OCHIB BERISHNI TAKOMILLASHTIRISH	880
Qadamov Mirzobek Ulug'bek o'g'li	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	885
Мухторов М. Н., Каримова А. М.	
FIZIK XAVFSIZLIK NAZORATI VA UNI ISPY DASTURI ASOSIDA MONITORING QILISH.....	892
Usmanbayev Doniyorbek Shuxratovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH JARAYONIDA STRATEGIK MENEJMENTNING AHAMIYATI	902
Bazarbaeva Dildora Ekramjon qizi, Koshanov Abdimurat Azat uli	
KALSIYLANGAN SODA ISHLAB CHIQRISHDA TEXNOLOGIK PARAMETRLARNI METROLOGIK TA'MINLASHNING AHAMIYATI	910
Ametova Biybisuliu Xamidullaevna, Ametov Quanishbay Xamidullaevich	
ЛЬГОТЫ ПО ПРЯМЫМ И КОСВЕННЫМ НАЛОГАМ И ИХ ГАРМОНИЧНОЕ СООТНОШЕНИЕ	915
Фаттоев Олимжон Гайрат ўғли	
O'ZBEKISTONDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI QO'LLAB-QUVVATLASHNING KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDAGI INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	920
Ulashova Zarnigor Botirali qizi	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH.....	925
Abduraxmonov Valijon G'ofurovich, Yusupova Dilnigor A'zamjon qizi	
IQTISODIY TIZIMDA RISK VA UNING XUSUSIYATLARI TAHLILI.....	929
Nasimov Ravshanjon Azimovich	
INSON KAPITALIGA INVESTITSİYALARNI JALB QILISHNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	937
Zayniddinov Aloviddin Zayniddin o'g'li	
SOLIQ NAZORATINING AMALIYOTDAGI SAMARADORLIK JIHATLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	945
Nizomxonov Elbekxon Erkinxon o'g'li	
FISKAL MEKANIZMLARNING HUDUDIY RIVOJLANISHGA TA'SIR ETISH XUSUSIYATLARI.....	950
Ne'matov Ne'matulla Erkinboyevich	
ФИСКАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА: ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	955
Воронин Сергей Анатольевич, Ахмедова Фазилат Жураевна	
IMPROVING EMPLOYEE MOTIVATION AND DEVELOPING AN EFFECTIVE INCENTIVE SYSTEM IN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT.....	962
Makhmudov Sunnatjon Abdujabbor ugli, Ashurova Jasmina Jo'ra kizi	

O'ZBEKISTONDA KO'P POG'ONALI PENSIYA TIZIMIGA O'TISHNING EKONOMETRIK TAHLILI VA MOLIVAVIY BARQARORLIK MODELLARI	966
Mamatqulova Yayra Dilmurod qizi	
SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY O'SISHNING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	971
Astanayev Kulmakhammat Sanayevich	
JAHON IQTISODIYOTINING GLOBALLASHUV OMILLARI VA BOSQICHLARI	977
Abdullayeva Zulfiya Izzatovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA JUST-IN-TIME TIZIMIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	981
Mahmudov Sunnatjon Abdujabbor o'g'li	
KORXONALARDA ASOSIY FAOLIYAT XARAJATLARINING AUDITINI AMALGA OSHIRISH XUSUSIYATLARI	986
Djumayeva Guzal Axtamovna, Sag'dullayev Abdullo Valijon o'g'li	
XOM ASHYO VA MATERIALLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	990
Qo'ziyeva Maftuna Otabek qizi, Rafikova Aziza Xurshid qizi	
AHOLI TURMUSH SIFATINI OSHIRISH VA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDA MEHNAT RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING O'RNI (Navoiy viloyati misolida)	994
O'roqov Mamurali Odil o'g'li	
INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA GENERATIV SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ORQALI BO'LAJAK MUHANDISLARNING KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1000
Ibragimov Suxrob Latifovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNI TADQIQ ETISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	1004
Ismailova Nilufar Sabitdjanovna	
СРАВНЕНИЕ МЕТОДОВ ФОРМОВКИ ТРУБ СРЕДНЕГО И БОЛЬШОГО ДИАМЕТРА	1010
Юсупов А.А., Райимкулов С.Х.	
TURIZM XIZMATLARINING RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDAGI RIVOJLANISH DARAJASINI BAHOLASH.....	1015
Qodirov Farrux Ergash o'g'li, Musirmanov Shohboz Usmon o'g'li	
DAVLAT GRANTLARI TANLOVLARINI SHAKLLANTIRISHDA KO'P BOSQICHLI IJTIMOYIY MASLAHATLASHUV VA RAQAMLI JAMOATCHILIK ISHTIROKI MEXANIZMINING AHAMIYATI.....	1020
Xasanov Jahongir Botir o'g'li	
PAHTA XOM ASHYOSINI CHUQUR QAYTA ISHLASH ORQALI QO'SHIMCHA QIYMAT YARATISH.....	1025
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li, Sayitbayev Shermirza Datkamirzayevich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RAQAMLASHTIRISH ORQALI SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARI	1030
Usmonov Maxsud Tulqin o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОЛОГИИ ОЦЕНКИ И АНАЛИЗА ПОКАЗАТЕЛЕЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ СФЕРЫ УСЛУГ В УСЛОВИЯХ «ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ»	1036
Хайдарова Дилдора Жахонгир кизи	
ТЕОРИЯ ОРГАНИЗАЦИИ ИСЛАМСКОГО СТРАХОВАНИЯ И ЕГО СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ НА ПРИМЕРЕ БЛИЖНЕВОСТОЧНЫХ СТРАН.....	1040
Гаффоров Шухрат Насриевич	
BANKLARDA ICHKI NAZORAT TIZIMI SAMARADORLIGINING MOLIVAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	1047
Nurmuxammedov Abdijabbar Yunusovich	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BAHOLASHNING EKONOMETRIK MODELLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1054
Normamatova Sitara Nozim qizi, Raxmanov Mexridin Sindarovich	

JAHON SAVDO TASHKILOTI TALABLARI DOIRASIDA MAMLAKATIMIZ KORXONALARINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH XUSUSIYATLARI.....	1059
Masharipova Manzura Alimbayevna	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSIYALARNING AHAMIYATI....	1067
Dusmatov Begmuxammad Olimjonovich, Mirzaahmedov Mirziyo Ulug'bek o'g'li	
XO'JALIK YURITUVCHI BIZNES SUBYEKTLARI BIZNES MUHITI RIVOJLANISHIGA DAVLATNING TA'SIRI..	1072
Hazratov Abror Panjiyevich, Muratkulov Xumoyun Dilshodovich	
YASHIL XIZMATLAR SOHASINING MOHIYATI, IJTIMOY-IQTISODIY FUNKSIYASI VA BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O'RNI	1077
Y.M. Xalikov	
ASALARICHILIK XO'JALIKLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING XUSUSIYATLARI	1085
Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	1091
Мухторов М. Н., Каримова А. М.	
«HR BUSINESS PARTNER» КАК ИНСТРУМЕНТ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛОМ: ОПЫТ УЗБЕКИСТАНА	1098
Дониерова Фотимабону Алишер қизи	
KICHIK VA O'RTA BIZNES SUBYEKTLARI UCHUN REAL VAQT REJIMIDA DINAMIK RISK-PROFILGA ASOSLANGAN KREDIT LAYOQATINI BAHOLASHNING ADAPTIV MODELI (DRP-KREDIT MODELI)...	1109
Hamroyeva Sabina Ismoil qizi, Ismailov Dilshod Anvarjonovich	
QISHLOQ HUDUDLARIDA AGROBIZNES TUZILMALARINI RIVOJLANTIRISH BORASIDAGI XORIJIY TAJRIBA VA UN DAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	1115
Yoqubjonov Ibrohim G'olibjon o'g'li	
INFLYASIYA VA BUDJET XARAJATLARI: ASOSIY BOG'LIQLIKLAR.....	1118
Izbosarov Bobur Baxriddinovich, Umirov Sherzod Baxriddinovich	
KICHIK BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASHDA SOLIQ SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	1124
Bakirov Kobiljon Mamatyusupovich	
АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННЫХ БАНКОВСКИХ УСЛУГ В УЗБЕКИСТАНЕ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ.....	1128
Уктамов Альберт Жасурович Bakirov Kobiljon Mamatyusupovich	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ КОМПЛЕКСНОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ: СНИЖЕНИЕ РИСКОВ, УКРЕПЛЕНИЕ КАПИТАЛЬНОЙ БАЗЫ И ЛИБЕРАЛИЗАЦИЯ АКТИВОВ.....	1135
Эгамова Махфурат Эсановна	
ФАЗООБРАЗОВАНИЕ И ФИЗИКО-ХИМИЧЕСКИЕ СВОЙСТВА МАГНИЕВОГО ОКСИХЛОРИДНОГО ЦЕМЕНТА, СИНТЕЗИРОВАННОГО ИЗ КАУСТИЧЕСКОГО ДОЛОМИТА.....	1141
Абылова Амина, Сайпов Абат, Бекбосынова Рысгул, Абылов Женис	
HUDUDLARDA MADANIY TURIZM XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING BOSHQARUV USULLARI	1150
Shohruzbek Ruziyev	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA SIRKULYAR IQTISODIYOT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	1156
Xalikulova Gulzada Tojimuratovna, Kuziyeva Nargiza Ramazanovna	
MARKAZIY OSIYODA SUN'IY INTELLEKTNING KICHIK VA O'RTA BIZNES SAMARADORLIGIGA TA'SIRI.....	1162
Kodirova Samira Kamol qizi	

MEHNAT SHARTNOMASI ASOSIDA FAOLIYAT YURITUVCHI QO'RIQLASH DEPARTAMENTI TIZIMIDAGI IDORAVIY HARBIYLASHTIRILGAN QO'RIQLASH VA IDORAVIY QOROVULLIK BO'LINMALARI ISHCHI-XIZMATCHILARIGA DAVLAT IJTIMOIIY SUG'URTASINI TATBIQ ETISHNING HUQUQIY-IQTISODIY JIHATLARI	1169
Salimbayev Mirsohibjon Mirsodiq o'g'li	
RAQOBATBARDOSHLIK NAZARIYALARINING EVOLYUTSIYASI VA HUDUDIIY USTUNLIKLARINING INSTITUTSIONAL ASOSLARI	1175
Sattorov Quvonchbek Shoxzamonovich	
O'ZBEKISTONDA BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA "YASHIL" TEXNOLOGIYALARINING O'RNI VA ISTIQBOLLARI	1181
Kazakova Zulayho, Saida'zamova Nilufar, Isroilov Shohruh	
YASHIL LOGISTIKA VA TRANSPORT TIZIMI TRANSFORMATSIYASI ORQALI BARQAROR MAKROIQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHNING ILMIIY-USLUBIIY ASOSLARI.....	1186
Jalolova Madina Shopo'lat qizi	
ПОВЫШЕНИЕ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ДИВИДЕНДНОЙ ПОЛИТИКИ В КОМПАНИЯХ УЗБЕКИСТАНА	1192
Шермухамедов Акмал Комилжонович	
KICHIK BIZNESDA CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH TEXNOLOGIYALARINING IQTISODIY SAMARASI.....	1198
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich, Muhammadjonova Iroda Bahodir qizi	
KIYIM DIZAYNIDA ESTETIK VA FUNKSIONALLIK UYG'UNLIGI.....	1202
Ergasheva Rashida Abdug'aniyevna	
K-SURE JANUBIIY KOREYA EKSPORTINI QO'LLAB-QUVVATLASH BO'YICHA ASOSIIY DAVLAT MUASSASASI SIFATIDA.....	1205
Umarov Xasan Sunnatullaevich	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA RAQAMLI SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI SHAKLLANTIRISHNING KONSEPTUAL MODELII	1210
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY O'SISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1215
Astanayev Kulmaxammat Sanayevich	
RESURSGA ASOSLANGAN YONDASHUV ASOSIDA SANOAT KORXONALARI RAQOBAT USTUNLIGINI SHAKLLANTIRISH YO'LLARI	1221
Jalolov Abbasxon Ravshanxon o'g'li	

RESURSGA ASOSLANGAN YONDASHUV ASOSIDA SANOAT KORXONALARI RAQOBAT USTUNLIGINI SHAKLLANTIRISH YO‘LLARI

Jalolov Abbasxon Ravshanxon o‘g‘li

Fan va texnologiyalar universiteti

“Iqtisodiyot” kafedrası dotsenti v.b.,

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti doktoranti

Annotatsiya. Mazkur maqolada resurs yondashuvi (Resource-Based View — RBV) asosida sanoat korxonalarining barqaror raqobat ustunligini shakllantirish masalalari tadqiq etilgan. Tadqiqotning asosiy maqsadi korxonalarining moddiy, moliyaviy, texnologik, insoniy va intellektual resurslaridan samarali foydalanish orqali uzoq muddatli raqobatbardoshlikni ta‘minlash imkoniyatlarini aniqlashdan iborat. Tadqiqot jarayonida O‘zbekiston Respublikasining 2020-2024-yillardagi hududlar kesimidagi sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi, fizik hajm indekslari hamda aholi jon boshiga to‘g‘ri keladigan sanoat mahsulotlari ko‘rsatkichlari tizimli tahlil qilindi. Olingan natijalar sanoat korxonalarining raqobat ustunligi ko‘p jihatdan hududlarning mavjud resurs bazasi, innovatsion salohiyati va inson kapitali darajasiga bevosita bog‘liqligini ko‘rsatdi. Tadqiqot yakunida sanoat korxonalarida nomoddiy resurslarni rivojlantirish, innovatsion faoliyatni kengaytirish, ilmiy-tadqiqot markazlarini tashkil etish, malakali kadrlar tayyorlash hamda VRIO modeli asosida resurslarni strategik boshqarish bo‘yicha amaliy xulosa va takliflar shakllantirildi.

Kalit so‘zlar: resurs yondashuvi, raqobat ustunligi, sanoat korxonalari, VRIO modeli, innovatsion resurslar, strategik boshqaruv, raqobatbardoshlik.

Аннотация. В данной статье исследованы вопросы формирования конкурентных преимуществ промышленных предприятий на основе ресурсного подхода (Resource-Based View — RBV). Основная цель исследования заключается в выявлении возможностей обеспечения устойчивого конкурентного преимущества путем эффективного использования материальных, финансовых, технологических, человеческих и интеллектуальных ресурсов предприятий. В ходе исследования был проведен системный анализ объемов производства промышленной продукции, индексов физического объема и показателей промышленного производства на душу населения в разрезе регионов Республики Узбекистан за 2020-2024-е годы. Полученные результаты продемонстрировали, что конкурентное преимущество промышленных предприятий в значительной степени зависит от существующей ресурсной базы регионов, их инновационного потенциала и уровня развития человеческого капитала. На основе результатов исследования сформулированы выводы и практические рекомендации по развитию нематериальных ресурсов на промышленных предприятиях, расширению инновационной деятельности, созданию научно-исследовательских центров, подготовке квалифицированных кадров и стратегическому управлению ресурсами на основе модели VRIO.

Ключевые слова: ресурсный подход, конкурентное преимущество, промышленные предприятия, модель VRIO, инновационные ресурсы, стратегическое управление, конкурентоспособность.

Abstract. This article investigates the issues of developing the competitive advantage of industrial enterprises based on the Resource-Based View (RBV) approach. The primary objective of the study is to identify opportunities for ensuring sustainable competitive advantage through the effective utilization of tangible, financial, technological, human, and intellectual resources of enterprises. In the course of the research, a systematic analysis of industrial production volumes, physical volume indices, and per capita industrial output indicators across the regions of the Republic of Uzbekistan for the period of 2020-2024 was conducted. The findings reveal that the competitive advantage of industrial enterprises heavily depends on the existing regional resource base, innovation potential, and the level of human capital. Based on the research outcomes, conclusions and practical recommendations are formulated for developing intangible resources in industrial enterprises, expanding innovation activities, establishing R&D centers, training qualified personnel, and strategically managing resources based on the VRIO framework.

Keywords: resource-based view, competitive advantage, industrial enterprises, VRIO model, innovative resources, strategic management, competitiveness.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida globallashuv jarayonlarining jadallashuvi, raqamli texnologiyalarning keng joriy etilishi hamda bozor munosabatlarining tobora murakkablashib borishi sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini

ta'minlash masalasini strategik ahamiyatga ega ustuvor vazifalardan biriga aylantirdi. Ayniqsa, zamonaviy iqtisodiy sharoitda korxonalarining uzoq muddatli muvaffaqiyati nafaqat tashqi bozor omillariga moslashish darajasi, balki ularning ichki salohiyati, mavjud resurslaridan samarali foydalanish qobiliyati hamda noyob kompetensiyalarini shakllantirish imkoniyatlari bilan ham belgilanadi. Shu bois, ko'plab tadqiqotlarda korxonalarining raqobat ustunligini shakllantirish omillarini aniqlashga qaratilgan turli nazariy yondashuvlar ishlab chiqilgan bo'lib, ular orasida resurs yondashuvi (Resource-Based View — RBV) alohida o'rin egallaydi.

Resurs yondashuvi korxonaning raqobat ustunligini tashqi bozor sharoitlari yoki tarmoqdagi raqobat intensivligi bilan emas, balki uning egalik qilayotgan noyob, qimmatli, kamyob hamda taqlid qilinishi qiyin bo'lgan resurslari va imkoniyatlari bilan izohlaydi. Ushbu yondashuvga ko'ra, korxonalar barqaror raqobat ustunligiga erishishi uchun moddiy resurslardan tashqari intellektual kapital, innovatsion salohiyat, boshqaruv kompetensiyalari, inson kapitali, tashkilot madaniyati va texnologik bilimlar kabi nomoddiy resurslarni ham samarali boshqarishi zarur hisoblanadi.

Bugungi kunda dunyoning rivojlangan davlatlarida sanoat korxonalari faoliyatining muvaffaqiyati tobora ko'proq bilimlar iqtisodiyoti, innovatsiyalar va intellektual resurslarga tayanmoqda. Korxonalarining ishlab chiqarish quvvatlari, moliyaviy mablag'lari yoki tabiiy resurslari muayyan vaqt davomida raqobat ustunligini ta'minlashi mumkin bo'lsa-da, uzoq muddatli istiqbolda aynan inson kapitali, ilmiy-tadqiqot faoliyati, texnologik innovatsiyalar va samarali boshqaruv tizimlari barqaror ustunlik manbai sifatida namoyon bo'ladi. Natijada korxonalar o'z resurslarini nafaqat jamlash, balki ularni muntazam rivojlantirish, integratsiyalash va yangi qiymat yaratishga yo'naltirishga alohida e'tibor qaratishi lozim.

O'zbekiston iqtisodiyotida ham sanoat tarmog'ini modernizatsiya qilish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va xalqaro bozorlarda milliy mahsulotlar raqobatbardoshligini ta'minlash ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda respublikamizda sanoat korxonalarini texnik va texnologik jihatdan yangilash, innovatsion faoliyatni rag'batlantirish, investitsiyalarni jalb etish hamda eksport salohiyatini kengaytirishga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq jahon bozorlarida raqobatning kuchayishi, ishlab chiqarish texnologiyalarining shiddat bilan yangilanishi va iste'molchilar talabining o'zgarib borishi korxonalardan mavjud resurslardan yanada samaraliroq foydalanishni talab etmoqda.

Shu nuqtayi nazardan, sanoat korxonalarining raqobat ustunligini shakllantirishda resurs yondashuvining imkoniyatlarini o'rganish dolzarb ilmiy masalalardan biri hisoblanadi. Bunday sharoitda korxonalar resurslarini strategik boshqarish, ularning noyob jihatlari aniqlash va ulardan samarali foydalanish mexanizmlarini ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etadi.

Resurs yondashuvining afzalligi shundaki, u korxonaning ichki imkoniyatlarini chuqur tahlil qilish orqali raqobat ustunligini yaratish manbalarini aniqlash imkonini beradi. Mazkur yondashuv doirasida resurslar moddiy, moliyaviy, texnologik, insoniy va tashkiliy guruhlariga ajratilib, ularning korxonalar faoliyati natijalariga ko'rsatadigan ta'siri baholanadi. Ayniqsa, zamonaviy sanoat korxonalarida intellektual mulk, innovatsion faoliyat, raqamli texnologiyalar va malakali kadrlar kabi resursshunoslik obyekti bo'lgan manbalarning strategik ahamiyati tobora ortib bormoqda. Shu sababli korxonalarining raqobat ustunligi ko'proq ushbu resurslarning oqilona kombinatsiyasi va ulardan foydalanish qobiliyati bilan belgilanadi.

Bundan tashqari, sanoat korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish orqali ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish, mahsulot sifatini yaxshilash, innovatsion mahsulotlar ulushini ko'paytirish va bozor talablariga tez moslashish imkoniyati yaratiladi. Bu esa nafaqat korxonaning iqtisodiy barqarorligini mustahkamlaydi, balki uning milliy va xalqaro bozorlardagi raqobat pozitsiyasini ham kuchaytiradi. Shu jihatdan, resurs yondashuvi sanoat korxonalarining strategik rivojlanishini ta'minlashda muhim metodologik vosita bo'lib xizmat qiladi.

Mazkur maqolaning maqsadi resurs yondashuvining nazariy-uslubiy asoslarini tahlil qilish, sanoat korxonalarining raqobat ustunligini shakllantirishda turli resurs guruhlarining o'rnini aniqlash hamda korxonalarining barqaror raqobatbardoshligini ta'minlash yo'nalishlarini tadqiq etishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Sanoat korxonalarining raqobat ustunligini shakllantirish masalasi strategik menejment nazariyasining eng muhim va fundamental yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Mazkur muammo bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlarda korxonaning ichki resurslari, imkoniyatlari hamda kompetensiyalarining raqobatbardoshlikka ta'siri tizimli ravishda o'rganilgan. Ayniqsa, resurs yondashuvi (Resource-Based View — RBV) korxonalar muvaffaqiyatining tub manbai sifatida aynan noyob resurslar va qobiliyatlarni e'tirof etadi.

Xorijiy olimlardan Birger Wernerfelt [1] ilk bor korxonani mahsulotlar nuqtayi nazaridan emas, balki bevosita resurslar pozitsiyasidan tahlil qilish g'oyasini ilgari surgan. Muallif korxonaning uzoq muddatli muvaffaqiyati uning egalik qilayotgan resurslari hamda ulardan foydalanish strategiyasiga bevosita bog'liqligini asoslab

bergan. B. Wernerfelt resurslarni korxonaning kuchli va zaif tomonlarini ifodalovchi asosiy omil sifatida talqin qilgan hamda “resource position barrier” (resurs pozitsiyasi to‘sig‘i) tushunchasini ilmiy muomalaga kiritgan. Ushbu yondashuv keyinchalik resurs yondashuvi nazariyasining shakllanishiga fundamental asos bo‘lib xizmat qildi.

Jay Barney [2] resurs yondashuvini yanada rivojlantirib, korxonaning barqaror raqobat ustunligi qimmatli, kamyob, taqlid qilinishi qiyin hamda o‘rni bosuvchi muqobili bo‘lmagan strategik resurslar orqali shakllanishini ta’kidlagan. Mazkur konseptual model keyinchalik VRIN modeli nomi bilan strategik menejment nazariyasining asosiy konsepsiyalaridan biriga aylandi.

Margaret Peteraf [3] raqobat ustunligining iqtisodiy mohiyatini o‘rganib, korxonalarning yuqori rentabelligini ta’minlovchi strategik resurslar bozor nomukammalligi, resurslarning cheklanganligi hamda ularning mobilligi (harakatchanligi) pastligi bilan bog‘liqligini asoslagan. Uning tadqiqotlari resurslarning iqtisodiy renta yaratishdagi rolini chuqur ochib beradi.

Robert Grant [4] korxonaning strategiyasini shakllantirishda resurs va imkoniyatlar markaziy o‘rin tutishini ta’kidlab, strategik tahlilning resurslarga asoslangan modelini ishlab chiqqan. Muallif korxonaning moddiy va nomoddiy resurslari o‘rtasidagi oqilona integratsiya raqobat ustunligini belgilovchi bosh omil ekanligini ko‘rsatib bergan.

C.K. Prahalad va Gary Hamel korxonaning “asosiy kompetensiyalari” konsepsiyasini ilgari surganlar [5]. Ularning fikricha, raqobat ustunligi alohida olingan resurslar emas, balki korxonada ichidagi bilim, tajriba hamda texnologik imkoniyatlarning tizimli uyg‘unlashuvi natijasida shakllanadi.

David Teece, Gary Pisano va Amy Shuen [6] dinamik qobiliyatlar nazariyasini ishlab chiqib, korxonaning tez o‘zgaruvchan bozor sharoitlarida resurslarni muntazam yangilash va qayta shakllantirish qobiliyati raqobat ustunligining muhim manbai ekanligini asoslaganlar. Ularning tadqiqoti RBV nazariyasining rivojlanishida yangi intellektual bosqichni boshlab berdi.

Jay Barney, Patrick Wright va David Ketchen [7] resurs yondashuvining o‘n yillik rivojlanish tendensiyalarini tahlil qilib, ushbu nazariya strategik menejmentdagi eng ta’sirchan konsepsiyalardan biriga aylanganini qayd etganlar. Mualliflar kelgusida inson kapitali, innovatsiyalar va bilimlarga asoslangan nomoddiy resurslarning ahamiyati yanada ortishini alohida ta’kidlaydilar.

Andy Lockett, Reddi O’Shea va Mike Wright [8] B. Wernerfeltning ilmiy qarashlarini qayta tahlil qilib, resurs yondashuvi korxonalar o‘rtasidagi samaradorlik va raqobatbardoshlik tafovutlarini tushuntirishda eng mukammal nazariyalardan biri vaqtinchalik ekanligini ko‘rsatib berganlar.

Sergio Olavarrieta [9] RBV yondashuvini M. Porterning tarmoq nazariyasi bilan taqqoslab, korxonaning ichki resurslari ko‘plab hollarda tashqi bozor omillariga nisbatan ustun va barqaror ahamiyat kasb etishini ilmiy jihatdan asoslagan.

Rogan Wetering, Patrick Mikalef va Adamantia Pateli [10] raqamli iqtisodiyot sharoitida axborot texnologiyalari moslashuvchanligi hamda dinamik qobiliyatlar o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlikni tadqiq etib, raqamli resurslarning korxonada raqobatbardoshligini oshirishdagi strategik rolini yoritganlar.

Mahalliy iqtisodchi olimlardan A. O‘lmasov va A. Vahobov [11] iqtisodiy raqobatning nazariy asoslarini tadqiq etib, korxonalarning ichki resurs salohiyati hamda innovatsion rivojlanish omillari bozor ustunligini ta’minlashini ko‘rsatganlar. Shuningdek, Sh. Shodmonov, U. G‘afurov va M. Boltaboyev kabi olimlar tomonidan sanoat korxonalarida innovatsion boshqaruv hamda texnologik modernizatsiya masalalari o‘rganilib, innovatsion resurslar raqobat ustunligini shakllantiruvchi yetakchi omillardan biri ekanligi alohida ta’kidlangan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda sanoat korxonalarining raqobat ustunligini resurs yondashuvi doirasida baholash va tahlil qilish uchun tizimli usullar majmuasidan foydalanildi. Tadqiqotning nazariy-metodologik asosini resurs yondashuvi, dinamik qobiliyatlar nazariyasi hamda strategik boshqaruv konsepsiyalari tashkil etadi.

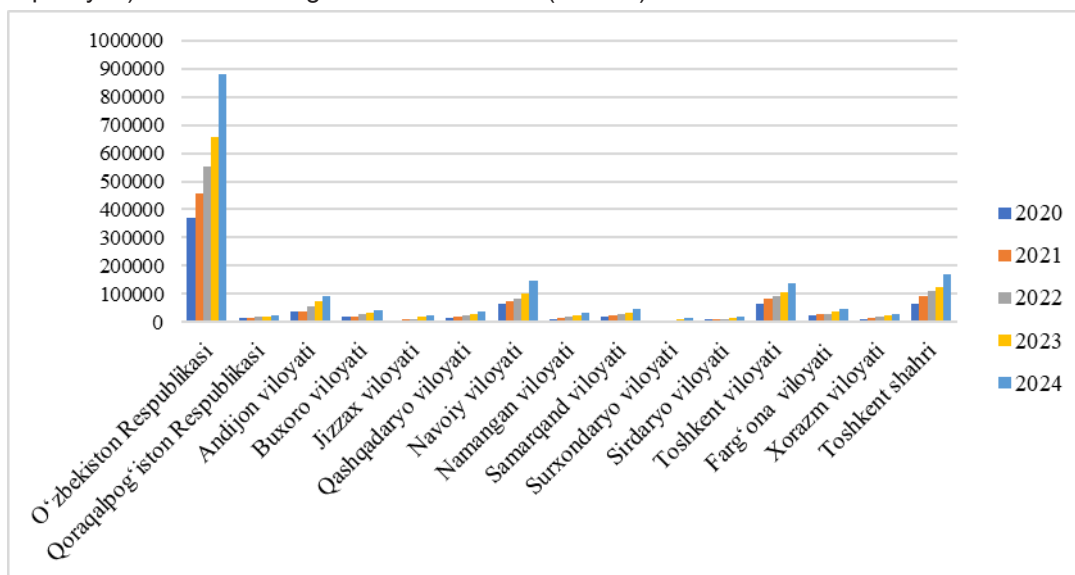
Tadqiqot jarayonida ilmiy abstraksiyalash, mantiqiy va qiyosiy tahlil, statistik guruhlash, dinamik tahlil hamda iqtisodiy taqqoslash usullari samarali qo‘llanildi. Mavzuga oid xorijiy va mahalliy olimlarning ilmiy qarashlari atroflicha o‘rganilib, sanoat korxonalarining raqobat ustunligini shakllantirishga ta’sir ko‘rsatuvchi omillar tasniflandi hamda tizimlashtirildi.

Empirik tahlillar uchun O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining 2020-2024-yillarga oid rasmiy ma’lumotlaridan foydalanildi. Tadqiqot doirasida hududlar kesimida sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi, sanoat ishlab chiqarishining fizik hajm indeksi hamda aholi jon boshiga to‘g‘ri keladigan sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish ko‘rsatkichlari tizimli tahlil qilindi. Ushbu statistik ma’lumotlar asosida hududlararo tarkibiy tafovutlar aniqlanib, mavjud resurs salohiyatining barqaror raqobat ustunligiga aylanish darajasi baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

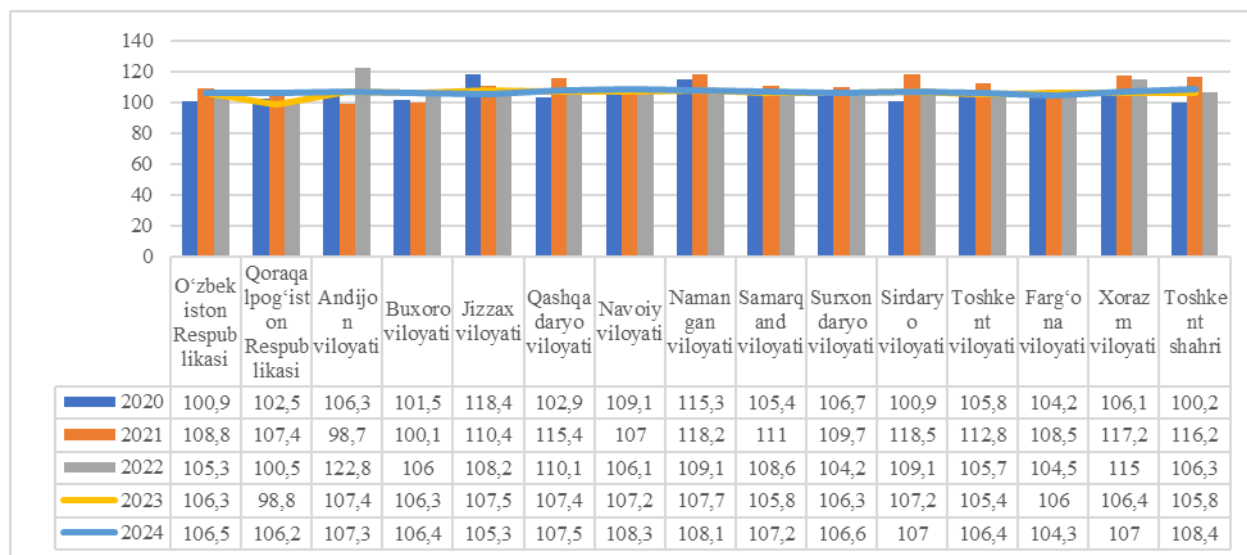
Resurs yondashuvi (Resource-Based View — RBV) iqtisodiy nazariyasiga ko'ra, sanoat korxonalarining barqaror raqobat ustunligi ularning ichki resurslari, o'ziga xos strategik salohiyati (capabilities) hamda ushbu resurslarni hududiy miqosda qay darajada samarali va oqilona taqsimlay olishiga bevosita bog'liqdir. O'zbekiston Respublikasi hududlarining sanoat salohiyati dinamikasini tizimli tahlil qilish korxonalarining moddiy, tabiiy va inson kapitali resurslaridan foydalanish samaradorligini aniq baholash imkonini beradi.

2020-2024-yillar oralig'ida respublikamizda sanoat mahsulotlari ishlab chiqarishning umumiy hajmi keskin o'sgan bo'lsa-da, hududlar kesimidagi tarkibiy nomutanosiblik hali ham saqlanib qolmoqda. Mazkur holat har bir hududning mavjud resurs bazasi (xomashyo manbalari, infratuzilma ta'minoti hamda investitsiyalarni jalb qilish qobiliyati) turlicha ekanligidan dalolat beradi (1-rasm).

1-rasm. Sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmining hududiy dinamikasi (mlrd so'm)®

1-rasmda keltirilgan tahliliy ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, 2024-yilda respublika sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish umumiy hajmining salmoqli qismi Toshkent shahri (171,7 trln so'm), Navoiy viloyati (145,6 trln so'm) va Toshkent viloyati (138,5 trln so'm) hissasiga to'g'ri kelgan. Resurs yondashuvi (RBV) nuqtayi nazaridan yondashilganda, ushbu yetakchi hududlarda joylashgan korxonalar o'ziga xos strategik resurslar va yuqori salohiyatga tayanadi. Xususan, Navoiy viloyatida noyob hamda keng qamrovli tabiiy-mineral resurslar bazasi va yirik tog'-kon sanoati klasterlari ustuvor ahamiyat kasb etsa, Toshkent shahri va Toshkent viloyatida yuqori malakali inson kapitali, innovatsion resurslar, jozibador moliyaviy oqimlar hamda qulay logistika infratuzilmasi jamlangan. Aksincha, Surxondaryo (13,8 trln so'm) va Jizzax (24,9 trln so'm) viloyatlarida sanoat ishlab chiqarish hajmining nisbatan pastligi ushbu hududlardagi korxonalarda mavjud ichki resurslarni barqaror raqobat ustunligiga aylantirish transformatsiyasi (VRIO — Value, Rarity, Inimitability, Organization) darajasi hali ham yetarli emasligidan dalolat beradi. Shuningdek, ishlab chiqarishning fizik hajm indeksi sanoat korxonalarining resurslardan ekstensiv omillar hisobiga emas, balki texnologik yangilanish va yuqori unumdorlikka asoslangan intensiv usullarda foydalanish qobiliyatini yaqqol aks ettiradi (2-rasm).

2-rasm. Hududlarda sanoat ishlab chiqarish fizik hajm indeksining o'zgarishi, foizda®

Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, Jizzax viloyatida 2020-yilda sanoat mahsulotlari ishlab chiqarishning fizik hajm indeksi 118,4% ni tashkil etgan bo'lsa, Andijon viloyatida 2022-yilda ushbu ko'rsatkich 122,8% gacha ko'tarilgan. Mazkur holat o'rganilayotgan yillarda hududiy sanoat korxonalariga yangi strategik resurslarning (xususan, avtomobilsozlik tarmog'ida zamonaviy texnologiyalar va xorijiy investitsiyalarning) jadal kirib kelganligi hamda ushbu manbalardan qisqa muddatda yuqori iqtisodiy samaradorlikka erishilganligini tasdiqlaydi. 2024-yilga kelib esa respublika bo'yicha o'rtacha o'sish indeksi 106,5% darajasida barqarorlashgan.

Resurs yondashuvida inson kapitali va mehnat resurslarining ishlab chiqarish omillari bilan ta'minlanganlik darajasi fundamental mezonlardan biri hisoblanadi. Shu nuqtayi nazardan, aholi jon boshiga to'g'ri keladigan sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi hududiy sanoat korxonalarining haqiqiy raqobatbardoshlik darajasini yanada aniqroq va yaqqolroq aks ettiradi (1-jadval).

1-jadval

Aholi jon boshiga sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi (ming so'm)¹

	2020	2021	2022	2023	2024
O'zbekiston Respublikasi	10771,8	13061,9	15520,2	18098	23679,4
Qoraqalpog'iston Respublikasi	7316	8589,6	8981,4	8942,7	12064
Andijon viloyati	11519,2	11156,6	16529,9	21964	26439,6
Buxoro viloyati	9080,1	10587,4	13647,2	15719	20501,3
Jizzax viloyati	4170,8	6253,4	7812,5	12871,5	16357,3
Qashqadaryo viloyati	4417,4	5567,2	6566,7	8169,2	10865,8
Navoiy viloyati	64737,5	71925,7	80786,1	95593,6	134209
Namangan viloyati	3878,7	5068,6	6112,9	7225,6	10228,2
Samarqand viloyati	4698,6	5723,6	7163,2	7915,6	10676,7
Surxondaryo viloyati	2004,8	2461,4	2605,5	3113,7	4746,9
Sirdaryo viloyati	9361,5	11282,8	13532,3	16953,5	21751,7
Toshkent viloyati	22356,3	28622,3	31664,5	35371,9	44983,4
Farg'ona viloyati	5732	7195,5	7698,4	8906,7	11185,8
Xorazm viloyati	5009,6	7155,5	9439,5	10921	14120,6
Toshkent shahri	25052,6	31976,2	37398,7	41391,6	55807,3

1-jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, Navoiy viloyatida aholi jon boshiga sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi 2024-yilda 134 209,0 ming so'mni tashkil etib, O'zbekiston Respublikasi — 23679,4 ming so'm deyarli 5,7 barobar yuqori natijani qayd etgan. Binobarin, Navoiy viloyatida aholi soniga nisbatan sanoat

^{<?>} O'zbekiston Respublikasi Milliy Statistika qo'mitasining rasmiy sayti ma'lumotlari asosida tuzildi.

resurslarining konsentratsiyasi nihoyatda yuqoridir. Biroq ushbu raqobat ustunligi hozirgi bosqichda asosan “tabiiy resurslar bilan ta’minlanganlik” (resource endowment) omili hisobiga shakllangan. Resurs yondashuvi nuqtayi nazaridan, barqaror raqobat ustunligini uzoq muddatli istiqbolda saqlab qolish uchun Navoiy viloyati korxonalariga kelgusida o’zlarining nomoddiy resurslarini (nou-xau, raqamli texnologiyalar, innovatsion boshqaruv tizimlari) yanada jadal rivojlantirishlari lozim. Zero, kelajakda an’anaviy resurslar ko’lamining o’zgarishi yoki jahon bozorlarida xomashyo narxlarini kon’yunkturasi tebranishi sharoitida aynan nomoddiy aktivlar korxonalarining barqaror raqobatbardoshligini ta’minlovchi asosiy drayverga aylanadi.

Surxondaryo viloyatida esa aholi jon boshiga sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi 4 746,9 ming so’mni tashkil etmoqda. Mazkur ko’rsatkich hududda mehnat resurslari salmoqli bo’lishiga qaramay, ularni yuqori sanoat unumdorligiga transformatsiya qiluvchi texnologik hamda institutsional resurslarni jalb etish va rivojlantirish salohiyati hali nihoyatda yuqoriligidan dalolat beradi. Olib borilgan tizimli tahlil natijalari asosida respublika sanoat korxonalarida resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish va barqaror raqobat ustunligini shakllantirishning strategik yo’nalishlarini taklif etish mumkin (2-jadval).

2-jadval

Sanoat korxonalariga resurslarini raqobat ustunligiga aylantirish strategiyalari (RBV asosida)²

Resurs turi	Hududiy holat	Raqobat ustunligini shakllantirish yo’li
Tabiiy va moddiy resurslar	Navoiy va Toshkent viloyatlarida resurslar salohiyati yuqori, boshqa hududlarda nisbatan cheklangan.	Xomashyoni eksport qilishdan ko’ra chuqur qayta ishlash klasterlarini rivojlantirish, yuqori qo’shilgan qiymat yaratish va VRIO modelining “Qiymat (Value)” mezonini ta’minlash.
Inson kapitali va intellektual resurslar	Toshkent shahrida malakali kadrlar ulushi yuqori. Surxondaryo va Namangan viloyatlarida mehnat resurslari ko’p bo’lsa-da, malaka darajasi nisbatan past.	Hududlarda “Sanoat 4.0” talablariga mos muhandis-texnik mutaxassislarini tayyorlash, kasbiy ta’lim va qayta tayyorlash tizimini rivojlantirish orqali resurslar unumdorligini oshirish.
Texnologik va innovatsion resurslar	Jizzax va Andijon viloyatlarida sanoat ishlab chiqarishining fizik hajm indeksidagi o’zgaruvchanlik texnologik qaramlik mavjudligini ko’rsatadi.	Korxonalarda ichki ilmiy-tadqiqot (R&D) markazlarini tashkil etish, xorijiy texnologiyalarni o’zlashtirishdan innovatsion va takrorlanishi qiyin (Inimitability) texnologiyalar yaratishga o’tish.

O’tkazilgan tahlillar shuni ko’rsatadiki, O’zbekiston sanoatida korxonalarining raqobat ustunligi hozirgi bosqichda ko’proq hududiy ekstensiv resurslarga (tabiiy boyliklar va ishchi kuchi soniga) tayanadi.

Barqaror va uzoq muddatli raqobat ustunligini shakllantirish uchun sanoat siyosati korxonalarining nomoddiy resurslarini (innovatsiyalar, intellektual mulk, branding va raqamli boshqaruv ko’nikmalari) rivojlantirishga yo’naltirilishi lozim. Bu esa resurslar taqsimotidagi disproporsiyani kamaytirib, barcha hududlarda sanoat mahsulotlari fizik hajmi va aholi jon boshiga ishlab chiqarish samaradorligining barqaror o’sishini ta’minlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy iqtisodiy sharoitda sanoat korxonalarining barqaror va uzoq muddatli raqobat ustunligini shakllantirishda resurs yondashuvi (Resource-Based View — RBV) alohida strategik ahamiyat kasb etadi. Ushbu yondashuvga ko’ra, korxonaning muvaffaqiyati nafaqat tashqi bozor kon’yunkturasi, balki uning egalik qilayotgan strategik resurslari hamda ulardan samarali foydalanish qobiliyatiga ham bevosita bog’liqdir. Ayniqsa, qimmatli, kamyob, taqlid qilinishi qiyin va tizimli boshqariladigan resurslar korxonalarining uzoq muddatli raqobatbardoshligini ta’minlashning fundamental manbai hisoblanadi.

Tadqiqot davomida O’zbekiston Respublikasi hududlari kesimida sanoat ishlab chiqarishi ko’rsatkichlari tahlil qilinib, sanoat salohiyatining hududiy miqyosda sezilarli darajada farqlanishi aniqlandi. Xususan, Navoiy viloyati, Toshkent shahri va Toshkent viloyatida sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmining yuqoriligi ushbu hududlarda strategik resurslar, zamonaviy infratuzilma, investitsiyaviy faollik hamda yuksak inson kapitalining yuqori darajada jamlanganligi bilan izohlanadi. Shu bilan birga, ayrim hududlarda mavjud resurs salohiyatidan foydalanish samaradorligini yanada oshirish sanoat korxonalarining raqobat ustunligini shakllantirish uchun yangi strategik imkoniyatlar eshigini ochadi.

Olib borilgan tizimli tahlillar natijasida aniqlanishicha, respublika sanoatida raqobat ustunligi hozirgi bosqichda asosan tabiiy resurslar, an’anaviy ishlab chiqarish quvvatlari va mehnat resurslari kabi bazaviy omillarga tayanmoqda. Biroq global iqtisodiyotda raqobatning tobora kuchayishi, texnologik yangilanish sur’atlarining shiddat bilan ortishi hamda innovatsiyalar ahamiyatining yuksalishi korxonalaridan nomoddiy aktivlarga ko’proq e’tibor qaratishni taqozo etmoqda. Shu sababli sanoat korxonalarining kelgusidagi barqaror

² Muallif ishlanmasi.

rivojlanishi innovatsion salohiyat, intellektual kapital, raqamli texnologiyalar, ilmiy-tadqiqot faoliyati (R&D) hamda ilg'or boshqaruv kompetensiyalarini tizimli yuksaltirish bilan chambarchas bog'liqdir.

Tadqiqot xulosalariga tayanib, sanoat korxonalarining raqobat ustunligini kuchaytirishga qaratilgan quyidagi muhim amaliy tavsiyalar ilgari surildi. Birinchidan, xomashyo resurslariga boy hududlarda chuqur qayta ishlash zanjiriga asoslangan sanoat klasterlarini rivojlantirish maqsadga muvofiq bo'lib, bu mahsulotning qo'shilgan qiymatini oshirish va eksport salohiyatini tubdan kengaytirish imkonini beradi. Ikkinchidan, hududlarda zamonaviy sanoat va bozor talablariga mos muhandis-texnik mutaxassislarni maqsadli tayyorlash tizimini takomillashtirish zarur. Uchinchidan, korxonalarda ilmiy-tadqiqot va tajriba-konstruktorlik ishlarini (ITTI) rivojlantirish, ichki innovatsion markazlarni tashkil etish hamda yangi texnologiyalar yaratishga yo'naltirilgan investitsiyalar ko'lamini kengaytirish lozim. To'rtinchidan, raqamli transformatsiya jarayonlarini jadallashtirish orqali korxonalarining tashkiliy-boshqaruv samaradorligini oshirish va ishlab chiqarish xarajatlarini optimallashtirish maqsadga muvofiqdir.

Umuman olganda, resurs yondashuvini amaliyotga keng joriy etish O'zbekiston sanoat korxonalarining ichki va tashqi bozorlardagi raqobatbardoshligini oshirishga, hududlararo iqtisodiy nomutanosibliklarni minimallashtirishga hamda sanoat tarmog'ining innovatsion va barqaror rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Wernerfelt, B. (1984). The Resource-Based View of the Firm. *Strategic Management Journal*, 5, 171-180. <https://doi.org/10.1002/smj.4250050207>.
2. Barney, J. B. (1991). "Firm Resources and Sustained Competitive Advantage," *Journal of Management*, Vol. 17, No. 1, pp. 99-120. doi:10.1177/014920639101700108.
3. Peteraf, M. A. (1993). The Cornerstones of Competitive Advantage: A Resource-Based View. *Strategic Management Journal*, 14, 179-191. <http://dx.doi.org/10.1002/smj.4250140303>.
4. Grant, R. M. (1991). "The Resource-Based Theory of Competitive Advantage: Implications for Strategy Formulation," *California Management Review*, Vol. 33, No. 3, pp. 114-135.
5. Prahalad, C. K. and Hamel, G. (1990). The Core Competence of the Corporation. *Harvard Business Review*, 79-91.
6. Teece, D. J., Pisano, G. and Shuen, A. (1997). Dynamic capabilities and strategic management. *Strat. Mgmt. J.*, 18: 509-533. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1097-0266\(199708\)18:7<509::AID-SMJ882>3.0.CO;2-Z](https://doi.org/10.1002/(SICI)1097-0266(199708)18:7<509::AID-SMJ882>3.0.CO;2-Z).
7. Barney, J., Wright, M., & Ketchen Jr., D. J. (2001). The resource-based view of the firm: Ten years after 1991. *Journal of Management*, 27(6), 625-641.
8. Lockett, A., O'Shea, R. P., & Wright, M. (2008). The Development of the Resource-based View: Reflections from Birger Wernerfelt 1. August, *Organization Studies*, 29(8-9): 1125-1141. DOI: 10.1177/0170840608094773.
9. Sergio Olavarrieta Soto. (1995). The Resource-Based View Approach: Synthesis. *Estudios de Administración*, Vol. 2, No. 2. <https://doi.org/10.5354/0719-0816.1995.56699>.
10. Rogier van de Wetering, Patrick Mikalef & Adamantia Pateli. (2018). "Strategic Alignment Between IT Flexibility and Dynamic Capabilities: An Empirical Investigation," *International Journal of IT/Business Alignment and Governance (IJITBAG)*, IGI Global Scientific Publishing, vol. 9(1), pages 1-20, January.
11. O'lmasov A., Vahobov A. Iqtisodiyot nazariyasi. - Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2019.
12. Abbosxon Jalolov. (2026). Raqamli transformatsiya sharoitida sanoat korxonalari raqobatbardoshligiga ta'sir etuvchi ichki va tashqi omillar tasnifi. "Yashil Iqtisodiyot Va Taraqqiyot" *Jurnali*, 4(4), 13-18. <https://doi.org/10.5281/zenodo.20020163>.
13. Abbosxon Jalolov. (2025). Sanoat korxonalari raqobatbardoshligini oshirishning zamonaviy konseptual mexanizmlari. *Muhandislik va iqtisodiyot*, Vol. 3, No. 10. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17507804>.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100